

Бадун

Олександр Мінович

- Славик, біжи скоренько сюди, біатлон починається! - дружина, колишня спортсменка-легкоатлетка, волає на всю квартиру, ніби хоче, щоб усі сусіди чули, щоб засіли біля екранів телевізора й тряслися-підскакували близько двох годин, як вона. Біатлон тепер для Віки - все, вона ним живе цілісіньку зиму, готова не їсти й не спати, аби перед очима мелькали спортсмени з гвинтівками й на лижах.

- Нема на шо там дивитися, наші знову науку завалять, призового місця їм не бачити! Пройшли ті часи, коли ми з подіуму не сходили, медалі хоч якісь брали.

- Сьогодні вийде, побачиш! Я загадала, сьогодні наші точно в срібло заїдуть!

- Яке срібло? Про шо ти говориш, якщо в десятку попадем - добре буде! Коли ти навчишся вже розуміти: все це - тільки шоу, розводка, на допінгу все тримається. В кого є доступ до сильних препаратів - той жене мов на мотоциклі, а в кого немає - теліпається позаду, картинку створює для глядачів, аби бачили конкуренцію-суперництво та аби гроші платили. Скільки разів тобі це казати?.. Дурня!.. Я змалку болів за наших у футболі, чи біатлоні, готовий був землю за них гризти, а зараз - наче відняло. Не вірю більше. Договорняки й фармацевтика.

- Та сідай ти й помовч трохи! Давай подивимся разом, як в старі добрі часи! І перестань мені плести одне й те саме: про той допінг! Шо ти заладив: допінг... допінг... Їх же там перевіряють, заставляють аналізи здавати, інколи хтось і попадається, але не всі ж! Буває... Хтось форму спортивну втратив, сили не має, тоді йде на ризик, вживає шось стимулююче, а так щоб постійно, і всі, як ти кажеш - не вірю! Бути такого не може!.. Добре, хватить сперечатися! Дивимся! Остання гонка-естафета в цьому сезоні, перерва буде аж до нового снігу.

Наші потрапили в десятку, зупинилися рівно на десятому місці.

- Я ж тобі казав! - підвівся зі стільця В'ячеслав. - Тільки час згаяв! Краще б поличку в кухні прикрутив - впаде скоро.

Розстроєна невдачеюлюбимих спортсменів, Віка схватилася за кляту поличку, немов потопаючий за уламок дошки:

- Ти б мені за ту поличку не нагадував, задовбало, знаєш! Сто разів казала: прикрути-прикрути, й ніби не чуєш. Ждеш, щоб на голову звалилася?.. Хазяїн! Менше за шахами сиди з сусідом, тоді може хоч трохи порядок у хаті буде, а то - наче без чоловіка живу, самій тре за молотка братися!

- На своє подивися! Шо ти мені з тим молотком?.. В тебе он чайник вже так закіптюжився, шо дивитися гидко! Яка хазяйка - такий хазяїн! І не треба мене носом тикати в ту поличку, сам вирішу, шо з нею робити й коли, не збираюся тебе питати!

- Ах так! Чайника закіптюженого побачив?.. То йди ти знаєш куди зі своїм чайником? Стирчиш перед очима!

Сварка, започаткована невдалим біатлоном, ледь не дійшла до бійки. Однак

В'ячеслав зумів вчасно зупинитися. Якимось раптово глянув на себе з боку, й відчув потребу всамітнитися, покинути квартиру, насичену негативною енергією.

"В село, чи що?", – мелькнула в чоловіка думка. "Треба нам відпочити одне від одного, а то одноманітне життя в чотирьох стінах з'їсть остаточно. Залишаться від такого вдалого й гарного шлюбу – одні кістки. А нам із Вікою ще жити, внуків хочеться діждатися, діти розбіглися, може будуть заглядати, коли своєю малечою обкладуться, схочуть на бабу-діда часом оставити".

В старий рюкзак вмістилося все для подорожі: бутерброд, пляшка води, такий-сякий одяг, електрична бритва, книжка, аби було чим голову забити в поїзді, а ще різний дріб'язок, який може й не згодиться, але точно не помішає.

Віка на збирання чоловіка уваги не звертала. Мабуть, жила ще біатлоном. Нічого не хтіла ні бачити, ні чути, ходила по кухні щось мугикаючи одноманітне й нервово перекладала посуд із місця на місце. Згодом відволікла подруга – телефонним дзвінком. Тепер надовго. У них багато спільних інтересів: коти, кава, серіали, ядуче пройтися по знайомим і подружкам – на пів дня хватить.

В'ячеслав, при виході з квартири, кинув до жінки: "Пока!.. Я на село, може нескоро назад!". Дружина лише кліпнула очима, злегка обернувшись в його бік. Показала, що не до нього зараз.

На вулиці ледь-ледь віяло сніжком, він танув впавши на тротуари й дороги – плюсова температура, зима збирається покидати місто й сховатися ненадовго кудись в далекі ліси, аби пересидіти там останні свої години. Як не як – березніє, он вже горобці стали весну вчувати, так розійшлися на тополях, що від їхнього цвіркання-галасу на школярів нападає нестримний регіт, а дорослі люди й собі посміхаються. Всі в чеканні оновлення.

Якщо навпрошки – дворами, до швидкісного трамваю хвилин зо п'ять. Знайомі борщівські квартали стали мелькати, прощаючись, у вікнах трамваю. В'ячеслав дивився на міську забудову й дивувався, як швидко ростуть нові будинки, скоро й небо затулять від сонця, буде наче в кам'яному мішку. За багато років він так і не зжився з містом, не поріднився з ним. Інколи відчував, що задихається в ньому. А колись так стримився потрапити в столицю, радів, коли випала така удача, коли знайшов тут роботу, оженився, отримав квартиру, любив хвалитися про таке своїм друзям. Однак село не відпустило, сиділо десь глибоко за пазухою, тихенько нагадувало про себе в згадках, снілося часом, змішалося в пам'яті з дитинством, юністю, набуло в думках таких привабливих форм, що аж лоскотало. Кажуть: це ознака старості, коли більше живеш спогадами, ніж планами-мріями. Хоча ніби й ранувато – лише недавно п'ятдесят стукнуло. Ще жити й жити, аби тільки було за що чіплятись. Але ж не за біатлон і каву, як Віка, хотілося чогось більшого, значимішого, як не пафосно звучить: не мішало б послужити суспільству, щось корисне зробити для людей.

В поїзді вчувалося на вході мазутом, всередині, здається, вічним ніколи незникаючим, ні з чим незрівняним запахом залізниці. Пасажири мов не йняли віри, що вчасно потрапили до вагону, не запізнилися, на їхніх лицах було видно, що вони ще

кудись спішать-біжать, бояться не встигнути. Лише з початком руху поїзда настало загальне полегшення, почалося перевдягання-перевзування, розміщення багажу, стеління постелей, а потім до їжі – давньої традиції залізничних подорожніх. Їсти в вагоні обов'язково, бо наче чого тоді в ньому їхати. Навіть ті, що тільки з дому, які могли повечеряти перед від'їздом, достають із своїх торб щось смачненьке, яке розходиться миттєво по вагону й сплітається з численними іншими кулінарними запахами.

В купе крім В'ячеслава ще двоє, четвертий чомусь не з'явився, може ніхто білета не купив, і таке буває. Попутники – чоловік та жінка, трохи молодші В'ячеслава, прийшли раніше, встигли розміститися. Відразу познайомилися-відрекомендувалися: Антон і Таїса, не пара, щойно вперше побачились. Розмова теж відразу зав'язалася: про те, про се, що в столиці бачили, яку погоду назавтра передають. Через кілька хвилин почувалися ніби давні знайомі.

– То чого сидимо?.. Люди он вже вечеряють, може й ми щось перекусим, веселіше буде їхати, – запропонувала Таїса. – Мене краще Тася називати, так мені звичніше.

– О, а я – Тоша, так всі кличуть, Антоном – тільки коли офіційно представляюся. Виходить майже співзвучно: Тоша-Тася... Ха!.. Прикольно!

Антон почав викладати на стіл свої припаси: ковбасу, сало, сир, варені яйця, солоні огірки. Поміж наїдків виставив пляшку домашньої горілки. Похвалився, що такої ніхто не гонить: чиста мов сльоза, кріпка мов спирт.

В'ячеслав більше відмовчувався, а Тася з неприкритим інтересом вступила в діалог із Антоном, глядячи на багатство столу, зацікавилась:

– Ви, шо... на тиждень в дорогу збиралися?

– Та ні... У відрядження їздив, мав затриматися на кілька днів, але справився швидше, то тепер не везти ж мені оце все додому.

– Жінка, напевно, так постаралася?

– Не вгадали, сам хазяйную.

– Важко повірити. Ви такий справний і видний мужчина, такі самотні не бувають, за такими жінки бігають.

– Хто там його знає, як ті жінки... А ви побігли б? – з посмішкою запитав Антон, і поглянув у очі супутниці, надовго затримавши на них свій погляд.

– А чого б і ні... Може й побігла б, я жінка теж одинока.

Після кількох чарок, Тоша з Тасею стали так загравати одне з одним, пускати такі лукаві посмішки, говорити улесливі слова, торкатися, наче ненароком, що В'ячеслав став почувати себе лишнім у купе. Він не міг повірити, що так стрімко може проявитися симпатія, так швидко дійде до флірту. Він ніколи б на таке не спромігся, хоча Тася йому теж сподобалась – вродлива жінка, тягне до такої, однак, лише подивитися. Він ніколи не скавав у гречку, не розумів, як можна тулитися до тіла, яке не твоє, не рідне, не віддає запахом якогось такого, з яким єднається все єство. Вони бувало сварилися-гиркалися з Вікою, часом у хаті в них були "німці-цигани" – це коли ніхто не говорить, ніхто не розуміє іншого, проте, ненадовго. А після сварок їхня

близькість ставала тільки сильнішою.

Щоб не мішати захопленим собою супутникам, В'ячеслав надовго вийшов у коридор, дав можливість розгорітися пристрасті. Повернувся, коли дуже схотів спати. Світло не горіло, в кутку, біля вікна, шепіт мішався з веселим уривчастим похихикуванням. В'ячеслав швиденько заліз на верхню полицку й постарався заснути, показав, що не буде заважати чужим любошам. Мабуть, його дії були вельми зрозумілими, зранку пара спала в тісних обіймах на одній полиці. З-під білого казенного простирадла виглядали оголені жіночі плечі. "Виходить, з одного погляду пішли між ними любовні флюїди, наче під впливом чогось стимулюючого... Загорілося від того чогось, наче сухих дров підкинули в грубку!.. Теж свого роду – допінг!" – оцінив побачене В'ячеслав, і подався до виходу.

Рівне... З вокзалу до села довгенько маршруткою, але не до самої оселі, кілометрів зо п'ять ще треба пішки. За селом хутірець Тарушин на кілька хат, вузька звивиста стежка до нього – в верболозах і вільшанику. Знайоме все, ходжене-переходжене, наче й призабуте трохи, але йдеться, мов співається – з підскоком, з бажанням скоріше побачити батьківську хату. Батьки вже давно перебралися в райцентр, до цивілізації ближче, а тут лише баба Сянька. Стара, як світ – дев'яносто сьомий пішов, але ще сама пореється в хаті й коло хати, сама собі раду дає. Має бути ще жива, інакше б Ніна-поштарка подзвонила – домовленість така з нею була. На хуторі, правда, мобілка не ловить, однак, у селі бере, поштарка звідси й телефонує, коли треба.

Стало вечоріти. Підмерзає, рипить під ногами, однак, від такого тільки веселіше. Раніше мокра стежка ковзала під ногами, а тепер твердо. Добре, коли знаєш куди йдеш, коли туди, де чекають, де зустрінуть. В'ячеслав мимоволі подумав, що йде не в гості, а вертається додому, немов той бусел, що скоро прилетить до бабиної хати й зів'є гніздо на дерев'яному стовпі, з якого тягнуться електричні проводи.

У вікнах світилося, знать баба Сянька ще не спала. Потягнув за клямку – зачинено. Постукав у вікно:

– Баб Сянь, відкрийте, то я – Славчик!

– Хто-хто? – мабуть, недочула баба. – Кого там принесло поночі, я вже лягати збиралася?

Проте брязнуло засувом, двері відкрилися, з сіней пішло хатнім теплом. В'ячеслав переступив через поріг і вийшов на світло.

– То ти, Славчику, чи то мені здається?.. Де ти взявся, на ніч гляючи?.. Заходь-заходь!.. А я все думаю, хто то має прибитися, цілий день сьогодні кіт на вікні вмивається – гостей виглядає.

Не обіймалися, не цілувалися, бо не заведено, але радість зустрічі від того не поменшала. Баба Сянька заметушилася, стала діставати на стіл, що мала поживного – дорогого внука пригощати.

– От не чекала, то не чекала такого гостя дорогого, не думала, що внучок прибіється... Ти надовго, Славчику?

– Та хотів би подовше побути, може місяців зо три, якраз роботи зараз не маю,

звільнився недавно, нової ще не знайшов, вирішив скористатися моментом – рідні місця провідати, вас побачити, може когось із старих друзів зустріну.

- Аж на три місяці?.. Чудно... ти стільки ніколи не гостював, як з дому виїхав... Може зі своєю посварився?.. Га?

- Ні... ну хіба, що трохи... Але не це головне. Кажу ж: захтілося рідні місця провідати. Хочте вірте, хочте ні, а часом сняться мені наші поля, перелісок, пастовень, двір, хата... Тягнути стало.

- Старієш... На старість всіх тягне.

В'ячеслав з такою охотою взявся за господарство, що аж не зчувався, коли вже й день закінчувався, темінь у хату просила. Став порядкувати, наче збирався тут назавжди залишитися. Підправив огорожу, вкопав нові стовпи замість підгнилих, жердки приладнав до стовпів – теж нові. Замість штахет заплів вербовими патичками – жовтаво-зеленим і трохи червонястим тин вийшов. Такий би і для гарного столичного ресторану підійшов, де під старовину дизайнують. Крівлю на хаті підбив-підшив, аби не протікало. Замішав глею з піском і комина полагодив, бо кілька цеглин із нього вилущилось. Двері підтесав, бо скособочились і важко закривались. Сажу в димоході потрусив-вишкреб, у колодязі дашок поміняв, бо геть протрухлявів. Курям нове сідало зробив, почистив коло них, бо давно вже тут ніхто цього не робив. Немічна баба Сянька лише курей тримала, але й біля них вже не мала сили ходити.

За роботою все ніяк не міг спромогтися на село вийти, з приятелями зустрітися, як намічав. Лише баба Сянька компанію складала, не втомлювалися разом згадувати, розповідати: що, коли, хто, де й з ким. Здавалося не переговорити.

Однак село є село. Чутка, що Славик повернувся й хазяйнує коло бабиної хати швидше всякої пошти рознеслася. Друзяки не чекали, коли столичний гість до них навідається, самі поспішили. Заходили, здоровались, чаркувались. Бувало й кепкували: "Шо, вигнали з того Києва, чи шо?.. Може жінка покинула й будеш нашу собі кралю шукати?.. От скажи, шо в нас у селі краще, ніж у тому бетонному нагромадженні! В нас огірочка зірвеш – це тобі не з магазину!".

В'ячеслав провідав батьків у райцентрі, провів з ними два дні, зати́м знову повернувся на хутір до баби Сяньки. Тут він почувався найкраще, тут відчував душевне тепло.

А сонце тим часом пригрівало все більше та більше. Спочатку лише кругом хати зазеленіло-завеселилося – пролісками, тюльпанами повискакувало з землі, а там, як почало все гнати вгору, до сонця, тільки встигай помічати. Затьохкало-защебетало-закувало-зацвіло, обдало щемким-духмяним від кущів бузку, жасмину, черемхи, засіялось по траві жовтими кульбабками. Так стало радісно споглядати на світ, немов дитинство вернулось.

Дуся приїхала на велосипеді. Нібито до баби заглянути, справитися про здоров'я, як не як – місцевий фельдшер, має думати про старих одиноких. Але очима відразу на Славика – так радісно-привітно, неначе рідного сина побачила.

- Привіт, Славіку!.. Скільки зим!.. Сто літ скоро мине, як тебе бачила!.. Ти знаєш:

мало змінився, ну хіба сивини трошки схватив десь, а так ніби й роки не позначилися. Добре тримаєшся, жінка, мабуть, зарядку змушує щоранку робити?

- І про тебе таке ж можу... зберіглася, наче в холодильнику сидиш цілими днями... Он, як на велику гнучко прогинаєшся! Якщо не знати, хто їде, можна подумати - сімнадцятка!.. Тобі й зарядки не треба!.. За добрим чоловіком, напевно.

- Ха!.. Я - перша про жінку, а ти ніби повз вуха.

- Як так тебе цікавить - жінку маю, не розведений.

- А я сама... однісінька... Ніколи за чоловіком не була. Так вийшло... щоб довго не розказувати. От фельдшерую в селі, якщо треба буде - звертайся, з великим задоволенням вколю тобі шось, або таблеточку гірку випишу, можу й підсолодити, як захочеш.

- Не дражнись, а то завезу в ліс, і там покину, будеш знати, як до жонатих приставати!..

- Коли повезеш?.. Зарання скажи, щоб я знала, шось тепле з собою візьму!

- Ох і халера ти, Дуська!.. Геть, як була колись.

- Я - така!

Дуся обдала сміхом, а там і забула за чим приїжджала, крутнула велосипедом і подалася в бік села. Залишила після себе привітні очі, гнучку поставу й заразливий регіт-сміх. Аж закрутилось шось у середині в Славіка, шось таке спокусливе, з раптовою симпатією, немов у тих випадкових супутників у поїзді. Аж настрій сильно піднявся, навіть співати-мугикати почав. Згадав, що насправді ця симпатія давно, ще в школі, з'явилася. Тільки тоді хлопець ще не доріс до любовних стосунків, побоювався дівчат, не знав, як до них приступитися, лише поглядом часто видавав себе. А Дуся за тодішніми правилами не могла почати першою, проявити якусь ініціативу, бо сказали б, що сама на хлопця вішається, насміхалися-соромили б. Лише одного разу вдалося Славіку й Дусі зблизитись, коли на шкільній сцені Лукаша й Мавку грали. Вивчені напам'ять слова персонажів говорили немов свої, немов ті, що хотіли б сказати одне одному. Може б і мало те все продовження, але школа закінчилася, розлетілися учні - хто куди.

Баба Сянька, підгледівши сцену зустрічі, стала глузувати:

- Шо, стару подружку свою здибав?.. Скажи: гарна ше!.. Вона в нас така!.. Кажуть: шо й молоді хлопці чіпляються... Та нікого не підпускає... Може тебе жде?.. Га?.. Дивись мені, скажу жінці, вона тобі покаже подружок!

- Ай, чого ви ото починаєте...

У лісі пішли весняні гриби - сморчки. В'ячеслав внадився їх збирати. Щодня виходив на це тихе полювання. Їсти гриби, то таке, а от збирати... Кожного разу, коли знаходив купку грибів, почував таке раптове задоволення, немов вигравав у лотерею. Ніде більше в житті удача не приходить так часто. Раз - і привалило, ще раз - і знову повезло. Повний кошик - повно малої тихої радості. Ідеш додому злегка щасливий.

- Славчику! - мовила баба Сяня до внука, - як побачиш може десь кущ багна, вже цвісти має, то нарви, засушимо, буде взимку чим простуду-кашель лічити. Та й так

люблю пити з нього відвар. Запашний він мені дуже, краще всякого купованого напою. Ти ж пам'ятаєш, який він із виду, не забув?.. Білим таким цвіте...

- Чого це я маю забути, ви вже геть мене за городського маєте, ніби я не тут виріс. Побачу - наламаю.

Однак скільки не ходив В'ячеслав лісом, багно ніяк не зустрічав. На знайомих місцях, де колись було його так багато, що не розминутися, виріс густий ліс, який затінив усе під собою, кушам життя не давав, закрив від них життєдайні сонячні промені. Це трохи досадило чоловіка - хотілося бабі Сяньці приємність зробити, забезпечити на зиму ліками й духмяним напоєм.

В пригоді стала Дуся. Знову випадково перестрілися. У сільський магазин за хлібом ходив, а поряд фельдшерський пункт. Жінка з вікна побачила, до себе запросила.

- Славіку, заходь не цурайся!.. Посидь трохи в мене, розкажи щось, а то поїдеш назад у свою столицю й знову десять літ не побачимось!

Білосніжний накрохмалений халат робив Дусю ще більш привабливою, якоюсь, мовби наскрізь чистою, до якої боязно підступитися, аби не порушити цієї чистоти. Свіжість і бездоганний порядок у кабінеті, заспокійливий, для В'ячеслава, запах медикаментів - здавалося, ще більше підсилювали враження незайманої чистоти.

- Я тут ніяких пригощань не тримаю - як не як - робота, не чаї ганяти сюди йду, так що вибачай!..

- Забий! Які там пригощання... В тебе тут так затишно, що й без пригощань обійдеться. І ти така!..

- Яка така?..

- Ну гарна ти... Гарна!.. Як кажуть: сам би з'їв, та грошей нема.

- Ладно... З'їв би він... Про жінку свою не забув?.. Ото ж то й воно... Але так тому й бути, за те, що компліментом нагородив - віддячу. У мене тут у шафі настоянка глоду є - майже чистий спирт, може по краплі - за нове знайомство. Ти ж не той, що колись був - жонатий, столичний тепер... І я вже не та... То що - будеш?

- А давай!.. Настоянки глоду я ще не пив. І чесно скажу: хочеться випити з тобою на пару, ти мені ностальгію за нашою юністю навіюєш. Чого б і ні...

- Ти мені теж... цю ностальгію, Славіку.

Проговорили-посиділи майже кілька годин, час - ніби хвилина промайнула. Чи то ті краплі випитого посприяли, чи дійсно вони щось поєднавче-тепле зберегли від юності далекої, але говорилося-спілкувалося без краю, без бажання покінчити-розстатися. Добре, що В'ячеслав згадав:

- От моя голова забудькувата!.. Мене ж вдома баба Сянька чекає, без хліба сидить, не має з чим борщу з'їсти. Дякую тобі дуже, Дуся, але маю поспішити!.. Добре мені було в тебе, ще раз дякую!

- На здоров'я!

При виході В'ячеслав схопився:

- Слухай: а ти часом не знаєш, де багна можна нарвати?.. Мене баба попросила, а я ніяк не можу знайти, вже ніби весь ліс обходив - і нічого.

- Без проблем!.. Місце знаю... Як буду мати вільну часину, заскочу до вас на велосипеді, а там проведу куди треба. Я сама збиралася за тим зіллям піти, та все відкладала, ніяк компанії скласти не могла, когось із подружок підбити, а одній у ліс якось боязно. Чекай на мене!

До баби Сяньки заглянула стара подружайка - баба Голька. Обійшла все обійстя, роздивилася, які зміни відбулися, чим підсобив Сяні внучок, що змайстрував-полагодив. Хвалила... Казала: і собі такого майстра хотіла б. Зазивала до себе:

- Ти, Славцю, як надоїсть тут, на хуторі, можеш до мене в село перебраться, я такого чоловіка з радістю прийму на постій, буду смачно готувати, добре наливати, аби ти тільки й у мене рук приклав, бо так хазяїна не хватає, хоч криком кричи, все валиться.

- Якщо у вас є чого наливати, то хіба важко знайти роботягу якогось?.. Стільки чоловіків на селі... Може ви не для роботи шукаєте?

- Не сміши, не насміхайся над старшими... Бачиш: кості вже торохтять, які мені чоловіки?.. Пройшли ті літа, коли до вашого брата тягнуло, тепер тільки для роботи... От колись було, правда... Шо було, то було... За хлопцями готова була - хоч за море. На цілину їздила. Знаєш шо таке цілина?

- Чути, чув, а так щоб спати з нею - не пробував.

- А я, прикинь, спала... Жила там цілих два роки, хотілося романтики, ентузіазм трудовий показати-проявити, в ударниці вибитися, щоб у газетах написали. А ше... Думала поїду, такого там хлопця знайду, шо всі ахнуть, як я з ним під ручку по парку, по тротуарчику.

- І шо?.. Вдалося?.. Найшли комсомольського принца на тракторі, написали про вас у тих газетах?

- Принців було там багато... Таких дурненьких як я - хватало... Але більше всякого зброду, шпани, тих, шо відсиділи по тюрмах і не знали куди податися. Зійшлася там з одним - така любов була, аж мліла, про всі негаразди забула, наче вони мене не стосувалися. Робила за трьох, а ввечері бігла, мов шалапутна, до свого Аліка. Де тільки сили бралися?!.. Уяви: цілий день, або цілу ніч на тракторі, я ж там ні ким-небудь - трактористкою була. В поле виїдеш - краю не бачиш - степ. Ні деревця тобі, ні хати. Вдень жара, в залізному тракторі, наче в печі, от-от спряжишся до чорного, гонку-другу пройдеши - і здається все: зараз згориш-запалаєш, один попіл останеться. Вилізу з кабіни, кинуся в межу-розплугу, в свіжозорану ріллю, впаду на спину, й давай землею обгортатися, аби жару збити. Полежу так хвилин десять-п'ятнадцять - і назад у кабіну. Норму треба виконати. Покиплюсь-пожарюсь у своєму тракторі з годину - й знов у розплугу, та так цілий день.

- То ви - героїня!

- Підожди!.. Дай докажу, бо тут у нас я вже всім своїми розповідями надоїла, а ти - новий, слухай!.. День - то ше нічого, тяжко, але якось стерпіти можна, а от ніч... Це тобі не в ковдрах спати... Вночі замерзаєш у тій залізяці так, шо кров зупиняється. Такий холод проймає - кістки дубіють. Шо не натягнеш на себе, нічо не помагає. Дві

куфайки на спину, дві - на ноги, все одно холодно, руки в рукавицях, але геть не слухаються. Стану, вискочу з кабіни, й лечу щодуху в темний степ, аби хоч трохи зігрітися. Набігаюся, захекаюся так, що в грудях спирає, та лізу назад у кабіну... Бо хто за мене буде гонки накручувати, цілину підривати?..

- Шо, не могли кинути й втекти додому?

- Як ти кинеш?.. Як?.. Засміють вдома, слабачка скажуть, не виправдала довіри комсомолу, ярлик повісять - недостойна буду... Це тобі не зараз... Але якби й схотіла - не відпустять. Ми в далекому радгоспі були - сполучення зі світом ніякого, тільки для начальства якась машина, а для простих: приїхала - роби й не показуй свого невдоволення. Терпіти треба було погану їжу, зіпсоване м'ясо, постійні бійки, криваву поножовщину, злочинство, хвороби, але чи не найважче було з житлом. Жили у величезних металевих бочках-цистернах. Влітку, наче на сковороді, від високої температури непритомніли, та хоч вітерець запускали через відкриті отвори, все легше, а от зимою... Залізні стіни нічим не нагрієш, весь час білі, доторкнутися боїшся, холодрига така, немов у якійсь там Антарктиді. Ото було!

- Ну то тепер є що згадати!.. Пишайтеся: через такі випробування пройшли!

- Хіба я одна?.. Ціле покоління наше кидали, як дрова у вогонь. Не жаліли... Ти он піди до Андрія Гавтишукового, він тобі ще не таке розкаже, такого в книжках не прочитаєш!

Дуся вибрала таки час для лісу, аби наламати вже того багна. Далеко зайшли від хутора, аж на Зараща. Тут місцями ялинник мішався з осичиною, перемішувався з кущами ожини, заростами глоду й бузини. Все буяло-цвіло, обдавало десятками запахів, наповнювало чимось п'янким, аж солодко-млосно ставало.

Багно знайшли швидко, його білий цвіт кидався в очі з усіх боків. У цьому місці був, наче заповідник цих рослин - протяглося навколо біле духмяне плесо. Наламали по цілому мішку, аби донести мали силу. Відпочити сіли на горбочку. Дуся лягла горілиць і задивилася в небо. Славіку - спокуса, погляду не відірвати. Струнке жіноче тіло з принадливими горбочками притягувало-манило, хотілося торкнутися його, попестити, приголубити. Руки самі тяглися до таких солодошів, в голові - кружаки неслухняні, контролю не піддаються, хмільним чимось пройняло-сполонило. Проте, ніби й дорослий чоловік, а наважитися ніяк не насмільювався - чужа. Не можна. Табу. Але ж ніби й не геть чужа - трохи таки немов своя, давно знана. Та, що завжди визивала прихильність. І щось в ній таке привітне-привітне... Може все-таки наважитись?

Дуся першою не стерпіла, першою потягнулась, легко пройшлась рукою по спині, наче хотіла полоскотати. А сама закрила очі, може, щоб Славіку легше було діяти, щоб немов у темряві. Губи - на пів розтулені, миловидно розтягнуті в ледве видимому посміху й ноги - коліними, скрученим калачиком до Славка. Бери!

Як тут не піддатися, як не відповісти всім чоловічим єством?

Навалився зверху всією тяжістю, натис-вм'явся в гнучке пружне жіноче тіло. Задихнувся. Впився в уста - провалля глибоке, ніжність невимовна, плоть податлива - жодна сила не відірве. Поцілунок наче не губами, а всім серцем - ніби з чогось

холодного в гаряче, з гори високої в яму безкінечну. Відчуття – безодня із пуху! Немов ніколи до цього до жінки не торкався.

Хіба хтось може при такому зупинитись? Яка в світі сила на таке спроможна? Легше ж, здається, поїзду ніжку підставити.

Дуся змогла!.. О незбагненна природа жінки! Вона мовби вже отримала все, що хотіла, добилася свого, підкорила чоловіка, заволоділа ним. Тепер – зупинила поїзд! Одним впевненим: ні. Одним рухом долоні, якою затулила вуста Славкові. Й неначе відром холодної води – ні! В'ячеслав ще пробував продовжувати, очманівши, не міг відірватися від жаданого Дусяного тіла, однак, натикався на стіну того: "ні", на щось таке, яке різко спинило на шаленому бігу. Ні!

Отетерілий, він відкинувся в бік, важко задиханий, пробував одійти від шаленства. Довго лежав у траві, лічив сизі хмари й не пускався до розмови. Мовчала й Дуся. Сиділа поряд, підібгавши ноги до підборіддя, сховала очі в сплетених руках і переживала відчуте. Теж спиняла дихання.

По дорозі додому й слова не вимовили, йшли наче понімілі.

Баба Сянька принесеному зраділа:

– Ти ба, знайшов таки, а я вже не сподівалась!.. Думаю: чим то буду кашель лічити, як обійдуся взимку без звичного настою?.. Далеко ходив?

– Аж на Зараща!.. Тут, близько, ніде немає, раніше куди не глянь – скрізь того багна: рви не хочу, а тепер, бачите, вивівся, мусив ледь не десяток кілометрів тьопашити. Але вже набрав, то набрав!.. Гляньте: цілий мішок приніс, не на одну зиму вистачить!

– Молодець! Послужив бабі! Дякую!

– На здоров'я!.. Але хтів спитати: що то воно мені трапилося?.. Всі кущі того багна білим цвітуть, а два – синім, наче льон у полі. Зроду-віку такого не бачив!

– Та йди!.. Не може бути!.. Направду бачив: синім?.. Не здалося?.. Не привиділося?

– Чого маю вас дурити?.. Кажу, що бачив, знать бачив!.. Ше поки на зір не жаліюся. От як вас зараз: два кущі синім цвітуть.

– Ти, Славчику, навіть не уявляєш на що натрапив, то справжній скарб!.. Мені ніколи такого не траплялося, скільки в ліс не ходила, за всі мої довгі роки – не зустрічала. Бувало, що дід мій покійний спеціально посилав, аби таких кущів пошукати, наставляв, де вони можуть бути, казав, що тільки раз йому самому повезло.

– Не второпаю, про що ви мову ведете, що то вже за така користь від цього синього багна?.. Ше й скарбом його називаєте.

– Бо то і є – скарб!.. Воно таке помічне, таке чудодійне, ні з чим не зрівняти!.. Таку, знаєш, силу дає, таку міць, що геть молодим стаєш! Та що там молодим?.. Як його вживати, така крепость настає, що за трьох, чи п'ятьох сильнішим і жвавішим будеш!.. Будан називається!.. Тільки приготувати треба вміти, але я, здається, все пам'ятаю, як дід казав. Він на травах знався, я коло нього багато надивилася. Тре тобі завтра йти знов на Зараща, будем надіятися, що знайдеш, не пропустиш!.. Хоч помниш: де знайшов?

- Та пам'ятаю, там ознака добра: поряд старий дуб, розчахнутий громовицею, здалеку видно, не промину!

- Тоді збирайся, Славчику!.. Збирайся!.. Я тепер на ноги стала слаба, бач: ледь повзаю, а як тим буданом натру - бігати буду!.. Чиста правда!.. Шо б із цього місця не встала!.. Бери рядно, на нього складеш, а потім міцно зав'яжеш, щоб жодна квіточка не пропала, бо то ж таке багатство!

В'ячеслав загорівся від бабиної розповіді, йому передалося її вкрай захоплене-збуджене враження від знахідки, захотілося швидше добратися до чудодійних кущів, швидше заволодіти ними, боявся, якби хтось не випередив. До розчахнутого дуба не йшов, а біг. Коли побачив, що все на місці, як учора, ледь не підскочив від радості. Як і наказувала баба Сянька - жодної квіточки не зронив, все забрав із собою, приніс додому цілий клумак.

Баба Сянька стала наставляти Славика, що робити з синьоцвітним багном.

- Підсушити його треба, тільки так, щоб не на сонці, а десь у тінючку. Коли підсохне, подрібниш-змелиш, наче на муку. Далі всипиш у гладишку, ту, що в коморі стоїть, раніш для квасу була, додавиш води трошки, щоб змелений цвіт під нею сховався, тісно закриєш, аби повітря не заходило й поставиш на сонце. Тиждень-другий постоїть - закваситься-заграє, буде майже готове. Вода випарується - стане кашка. Ото вона нам - в самий раз!

- А чого майже? - запитав В'ячеслав. - Шо... ше треба чогось додати?

- В тім то й справа... Прийдеться пошукати дещо до нашої закваски. Смалець потрібний із борсука, або накрай із бобра зійде. Будем питати людей, може хтось підкаже де знайти. Хоча є в нас у селі один чоловік, кажуть має такий смалець. Чи то правда - не знаю, але люди говорили, що він кілька років тому кудись далеко ходив за цим, до якихось знайомих мисливців. Приніс, чи ні - треба визнавати, та дуже вже він хотів знайти той смалець, нібито сухоти ним лікує. То я - про Андрія Гавтишукового. Чоловік він - неприступний, чужого не хоче, але й свого не дасть. Випросити буде важко, підхід тре знайти.

Прийшлося В'ячеславу знову йти до Дусі, за допомогою. Зустріла, ніби нічого з ними не було. Однак більше по краплі глоду не пропонувала, жартівливий-кокетливий тон змінила. Добродушно спілкувалася, проте, не так, як до походу в ліс за багном. "Мовби щось зламалося в ній, мабуть, вирішила не відбивати мене в законної жінки. Хоче залишитися чистою-порядною, не пускати гріх до серця?" - подумав Славик. - "Але, як тут зрозуміти?.. В чужу душу не заглянеш".

- Дусь, ти ж на мене не злишся?

- Чого це маю?.. Я знову рада тебе бачити, але сам знаєш - занесло нас...

- Є таке... Давай забудем!.. І тему поміняєм!

- Згода!

- Я тут чого зайшов... Потрібно мені якось до Андрія Гавтишукового підібратися, він мене зовсім не знає, напевно, тільки малим бачив, не запам'ятав. Я на їхньому кутку рідко бував, в хату до нього ніколи не заходив. А він, кажуть, трохи

відлюдкуватий, мені ж треба дещо випросити у нього, боюсь відмовить. Може прокладеш кладочку?

- І хто тобі таке сказав про дядька Андрія?.. Зовсім неправда... Ніякий він не відлюдкуватий. Просто сам давно живе, родичів не має, вік уже такий, що - ого-го!.. З твоєю бабою рівня. Односельці рідко заходять, хіба сусіди часом. От і склалося хибне враження. А я, коли до нього навідуюсь по своєму, фельдшерському, то часом зо дві години пробуду. Розповідати вміє - заслухаєшся. Таку пам'ять має, не в кожного молодого. Не переживай - домовлюся!.. А краще разом підемо, у мене в цю середу плановий обхід одиноких престарілих, то давай до компанії!.. Я своє зроблю, а тебе залишу. Там вже, як вийде - перебалакай про своє. Головне не спіши, розговори добре старого, постався привітно, тоді точно не зможе відказати.

- Дякую!.. Як з тобою добре діло мати!

- Жаль тільки, що ти пізно до такого дійшов!

Дядько Андрій довго не відкривав хвіртку, мабуть, не чув, що до нього прийшли. Дуся мусила гукати на всю вулицю, лише тоді вийшов.

- Що це ви, Андрію Петровичу, не відкриваєте, спите серед дня, чи що? - запитала в дядька Дуся.

- Та ні, за хатою був, там у мене грядочка невеличка - гребуся, нікого не жду, то й не прислухаюся.

- Я цього разу з В'ячеславом обхід роблю, захотів з вами поговорити, історії ваші послухати. Пустите?

- А чом ні!.. Заходьте! А ви чоловіче наш будете, чи приїхали звідкись?

- Наш я, наш... Внук Сяньки Чубухової, пам'ятаєте таку?

- Як її можу забути, колись на вечорниці разом ходили, файна дівка була - на все село. Давно її не бачив, з двору нікуди не виходжу.

Дуся зміряла старому тиск, поставила кілька питань, і покинула чоловіків. Славик зачепився за ті вечорниці й втяг дядька Андрія в розмову.

Після довгих спогадів про молоді літа й парубкування перейшли до найболючішої та найважливішої теми літніх людей - про здоров'я. Коли дядько Андрій розповів про свої чисельні болячки, В'ячеслав підібрався до головного:

- А чим же лікуєтеся, якщо не секрет?

- Різне є в мене знадіб'я, зілля всякого маю, настоянки...

- Помагає?

- Трохи помагає.

- Кажуть смальцем бобровим добре натиратися, сильну дію має.

- І таке маю... Без нього ніяк не обходжуся.

- А моїй бабі Сянці так тепер із ногами сутужно - зовсім вже не ходить, ледь-ледь по хаті може човгатися. Хтось порадив їй аби тим смальцем ноги натирала, то трохи відпустить. Якби ваша ласка...

- Хм... Другому комусь не дав би, а Сяньці не відмовлю... Кажу ж: разом на вечорниці бігали, як тут відкажеш... Шо ж я, совісті не маю?

Недаремно Дуся казала про дядька, як про гарного оповідача. На дорогу він вирішив поділитися з В'ячеславом історією, сказав, що не може в собі тримати, раніше про таке боявся комусь розповісти – посадили б, а тепер нові часи, вже можна, то нехай люди знають.

– В 1941-му був я свідком великої трагедії, страшного кривавого злочину радянської влади, про який мало хто чув, мало хто відає. Тоді доля закинула мене в Черкаси, якраз почалася війна з німцем, наші стали відступати. Я не про советських начальників, а про простих солдатів, простих людей – вони точно були нашими. У Черкасах тоді був міст через Дніпро, не повіриш – дерев'яний. По ньому пішли валками, суцільною масою: змучені пришиблені солдати, згорьовані біженці, які покинули свої домівки, селяни гнали худобу, на возах везли ранених, боєприпаси, різну всячину. І от в якийсь момент, коли німців і близько ще не було, енкаведісти зірвали й підпалили міст із усім живим, що йшло по ньому. Тисячі й тисячі людей опинилися в пеклі, на моїх очах горіли, волали-кричали до самого неба. Падала в річку й топилася сила-силенна народу в перемішку з худобою. Страшнішої й масивнішої смерті ніколи не доводилось мені бачити. Скільки жив і жити буду – перед очима ця жахлива картина. Такого людоджерства світ не бачив.

Андрій Петрович не міг зупинитися, розповідав і розповідав, згадуючи найменші деталі кривавої акції-диверсії. З боку здавалося, що він ніби дивиться якесь кіно й переповідає його зміст. Коли скінчив свою оповідку, надовго замовк, його трясло, немов у трансі.

– Моторошну картину ви мені намалювали, – приглушеним від сильного враження голосом промовив В'ячеслав. – Я читав, що подібне було й в інших місцях, в Запоріжжі, приміром, але про Черкаси перший раз чую.

Йдучи від дядька Андрія, В'ячеслав заглибився в роздуми. "Це ж скільки я вже чув про подібне, скільки читав про таке. Виходить, радянська влада в багатьох місцях робила все, аби вбити побільше своїх, в першу чергу українців, неначе виконували якусь нелюдську програму, робили страшне велетенське жертвоприношення. Де взялися на землі такі бузувіри, така демонська сила?..".

Багно змішали зі смальцем бобровим і поставили в льох. Мало настоятися тричотири тижні в темному, прохолодному місці.

В'ячеслав тим часом повернувся до хазяйнування. Прийшла пора землю копати, сіяти, садити. Баба Сянька не допомагала, ноги перестали зовсім слухатися. Сиділа на сонці під хатою й давала внуку поради – що й куди краще в землю тикнути. А він старався. Ще ніколи не отримував такої насолоди від землі. Коли ходив по ній вже теплий, нагрітій обідішнім сонцем, вчував якусь силу, яка йшла в тіло. Баба Сянька сварила: "Не сідай на землю, не ходи босим, ще рано, ще земля сира —простудишся!". Не слухався, наче малий хлопчак, відчував, що не зашкодить собі, ніби серцем таке вчував.

За першої нагоди Славик ходив на заболочене озерце – рибу вудити. Зранку вибирався до сходу сонця, з холодною росою, коли тільки-тільки починало сіріти. Від

води йшов туманець, зрідка квакали жаби, на середині водойми билася велика риба, додавала рибацького азарту. Інколи йшло – витягував плотвичку й карасиків один за одним, а другим разом ніби хтось пошептав погано – закидай не закидай, хоч би раз клюнуло. Зате спокою... Задоволення... Аж через верх. Тішився-єднався з водою, очеретом, запахом риби, болота. Все таке з дитинства знайоме, рідне. Хороше!.. Відірватися не можна!

А воно вже й літо розцвітало. Зі споришем, подорожником, кропивою, ромашкою, васильками, соняхами, з бджолиним гулом, з громом-блискавицею, зливами, сонячними дощами, веселкою. І ще стільки, стільки всього – живого, кольорового, солодкого, пахучого... Літо – молодість світу... Як же хочеться, аби воно не кінчалось, якби не покидало, трималось вічно.

Славик злився з цим літом, загорів, зміцнів, і немовби скинув десяток прожитих років.

Нарешті прийшла пора діставати бадун. Баба Сянька відкривала гладішку з таким хвилюванням, наче колись вперше заміж виходила. Що то воно буде?.. Вийшло, чи не вийшло?.. Добре запам'ятала дідів рецепт, чи щось наплутала?.. І головне з головного: допоможе, чи даремно старалися?

В'ячеслав теж весь внутрішньо напружився, мовби рибу велику тягнув із озера та сильно боявся, аби не зірвалася, аби удача привалила.

Баба Сянька внука до бадун не допустила. Вирішила спершу сама спробувати. Ану, як не допоможе, ану, як не на користь, а на шкоду вийде. Скрутить, або отрутою в кров піде. Їй то що... І так віджила своє, а внука наражати не варто, йому жити й жити. Лише на кінчик нігтика взяла, втерла під коліном і пішла до ліжка полежати, відпочити од хвилювання, зосередившись, чекати, чи подіє.

Славик крутився біля хати, не міг ні за що взятися – з нетерпінням чекав результату, що баба Сянька скаже: подіяло, чи ні. Однак пройшло більше двох годин, а баба не одзивалася, з хати не виходила. В'ячеслав розчарувався, втратив надію. Така задумка була, так хотілося, аби вийшло, аби отримати чудодійний засіб, а воно – не туди. Пішов до озерця, щоб трохи втихомиритися та відійти від почуття поразки-невдачі. Заліз у воду й став купатися. Пірнав, лопатив руками водну гладь, перетинав озерце вздовж і впоперек, лежав-спочивав на спині, втомившись від дужих рухів. Теплінь і ласкавість води так освіжила тіло й голову, що на якусь хвилю забув про бабу Сяньку. Повернувся аж, коли темніти почало. Відразу вирішив йти спати, з бабою не балакати, аби їй серце не рвати, бо теж, мабуть, розчарована, настрій собі підірвала. Така ж надія була, що на ноги зведеться.

Проте баби Сяньки в хаті не було. В'ячеслав спочатку подумав, що може теж висунулась якомсь на вулицю, на свіже повітря, щоб, як і він, відійти від невдачі, але поряд із хатою баби не знайшов. Тепер злякався: якби чогось поганого не сталося, може отруїлася, може хтось проходив мимо, поки він був на озері, та забрав бабу в село, до фельдшера – спасати. На всяк випадок став гукати що є сили. Відзивався лише близький вечірній ліс – луною схожою на передражнювання. І жодного іншого звуку,

мовби повмирало все живе. Вирішив бігти в село – іншого місця, де б могла бути баба, не вбачав. Понісся, мов за ним із палкою бігли.

У фельдшерському пункті не світилося. Зрозуміло, прийом хворих давно закінчився, як і робочий час. Швидко – до Дусіного дому. Шарпнув двері – відкриті. Вскочив до кімнати не стукаючи, не попереджуючи, застав Дусю зненацька, закричала перелякано від несподіванки. Якраз перевдягалася й проглянулась перед Славіком струнким білим тілом, не відразу додумалась закритися. Проте не розсердилася – побачила, що Славик прибіг, мов на пожар, що в нього щось надзвичайне трапилось.

– Баба Сянька десь пропала!.. До тебе не заходила, не доставляв ніхто випадково?

– Та ні!.. Як же вона могла до мене дійти, у неї ж ноги?!

– Хіба я знаю!.. Вдома немає, навколо хати теж, я гукав-гукав, і в село побіг, думав може їй погано стало, може трапився хтось і до тебе привіз, аби допомогла чимось. Іншого ж ніяк бути не може. Я залишив її в хаті, а сам пішов на озерце, прийшов – бачу: немає, кудись поділася. І як же вона на тих ногах, вона ж по хаті ледь совається?.. В голову не вскакує!

В'ячеслав рішив не розповідати Дусі про експерименти з бадунном, не зрозуміє, тільки лишнього клопоту завдасть, почне сварити за дурне чародійство, яке суперечить медицині.

Разом побігли по селу – від хати до хати. "Ви баби Сяньки не бачили?.. До вас не заходила?..". Відповідь скрізь – ні. І що ти будеш діяти, куди далше йти, куди бігти?.. Оббігавши село, Дуся зі Славіком стали біля крайньої хати перепочити, подумати, що його далше робити.

– Знаєш, Славчику, ти давай назад додому скоренько, може вона вже прийшла, може десь впала непритомна коло хати!.. Якщо знайдеш – бігом до мене, жива чи не жива, але до мене й швидко, міркую – без мене тобі не обійтись. Я тим часом піду зберуся, захоплю потрібні інструменти й препарати, та до вас, а може тобі назустріч.

– Добре!.. Погнав!

На велике здивування В'ячеслава баба Сянька була в хаті, мовби й нікуди не пропадала.

– Ви куди поділися, бабо, я вас скрізь шукаю, все село схарапудив, всіх перепитав, кругом перешукав, бігав тут і кричав на все горло. Ви чого не відзивалися? Де були?

– Ніде не була, я з хати не виходила. Ото, як натерла ноги бадунном, то прилягла, ти ж пам'ятаєш... Чекала поки візьме та навіть задрімала. Трохи розстроїлася, бо не брало, думала собі: тільки внука збаламутила. Але, знаєш, коли пройшло зо дві години, чую: наче сили стало прибувати, ноги поздоровіли. Стала ходити по хаті й ледь не млію від радості. Бере!.. Людочки добрі, бере!.. Боюся повірити – ходжу туди-сюди, а в ногах сили – хоч біжи кудись. Може й побігла б – але темно надворі, а я вже не дуже бачу, ще зачеплюся за щось і грепечнуся. Не могла тебе дочекатися, щоб сказати, та ніяк не діждуся, а щось робити хочеться, кудись силу приткнути, бо ніби горю знутри. Все в хаті попорала, скрізь ладу дала, й вирішила в льох полізти, гладішку з бадунном на місце поставити. Мабуть, тоді ти й приходив, може тоді й гукав, а мені в льосі не чутно було.

Я там теж затрималась, порядки наводила, давно ж туди не лазила, забула коли й була. Моїх ніг на ту драбину, що в льосі, не вистачало. А зараз лізу – й хоть би тобі шо. Ноги самі піднімають, наче молоді стали, як літ зо двадцять назад. Розумієш, що сталося?.. Шо ми з тобою вчверили?.. Яке чудо зробили?

– Я дуже радий за вас, баб Сянь, дуже радий!.. Навіть не знаю, що сказати, ви мене, чесно кажучи, приголомшили трохи, хоча й попереджували. Я думав: може трошечки вам полегшає, але так... Вже не сподівався, що вийде. Як гляну, що ви ходите, як оце послухав вас – то не можу усвідомити. Не можу дійти, що таке сталося. Це справді – чудо! Якби хтось розповів подібне – сміявся б.

Внук із бабою не могли натішитися радістю. Відчували, наче вище хати підскочили, ніби світовий рекорд поставили, наче під водою вогонь запалили. Присісти не могли, бо як тут всидиш, коли підскакувати хочеться, кудись бігти хочеться й горлати на весь світ про нечувану удачу.

Думка про бажання кудись бігти навернула В'ячеслава до згадки про Дусю. Її ж треба сповістити. Повідомити, що баба Сянька знайшлася, що все добре, й не треба ніякої помочі. Славик зірвався з хати й понісся стрімголов у бік села.

Дусю зустрів на пів дорозі до хутора, в малому переліску. Чомусь рішив не розповідати їй про чудодійний бадун. Кинувся заспокоювати. Бо помітив, як сильно була схвильована й стривожена жінка. Слова про те, що з бабою Сянькою все гаразд, не відразу до неї дійшли. А коли вона врешті сприйняла їх, то з великим полегшенням видихнула, опустила додолу руки, з яких випав на стежку фельдшерський чемоданчик. Мимоволі пригорнулася до Славика, притислася всім тілом, а він обійняв в туж мить її руками, ніби захищаючи від когось, ніби пробуючи заспокоїти від хвилювань. За мить відчув все її тіло, розбурхане дихання, і стукіт серця, яке немов хотіло вирватися з грудей, немов хотіло достукатися до нього, аби вділив йому ніжності й теплоти. Напевно, саме на цей стукіт В'ячеслав відповів – відхилив Дусіну голову від себе й припав до її губ своїми. Поцілунок вийшов довгим-предовгим, і наче запаморочливим, обоє поринули в мелодію єднання, на яку відгукнулося не тіло, а душа... Все довколишнє зникло, залишилась тільки ця мелодія. За все своє життя Славик не відчував такого.

Дуся знову перша вийшла з цього злету-стану, знову раптово схаменулася й відірвалася від Славика. Знову – ні. Тихе, шепотом, із жалем, із почуттям якогось обов'язку. Ніби не просто стримала себе, а змусила.

Раптово розвернулася й побігла в бік дому, немов втікала, немов боялася залишитися, боялася втратити себе.

Поранений Славик довго стікав невидимою кров'ю, не міг зрушити з місця, не міг оговтатись, думати, ворухитися. На хутір вернувся спустошений, ледь не до ранку не міг заснути. Перебирав у пам'яті кожну найменшу миттєвість, кожен погляд, кожне слово сказане Дусею. Дійшов до невтішного висновку, що найкраще – повертатися до себе в місто.

Новий день – нове бачення. В'ячеслава взяла цікавість. Що ж то воно з тим

бадуном, як він діє, на що впливає, чи дійсно сили додає, чи то так баба Сянька більше придумала ніж насправді було. Дістав гладішку з льоха, прийнявся, роздивився й вирішив спробувати на собі. Баба за цим спостерігала. Дала пораду – взяти лише малу краплю й краще втирати в ноги, під коліном, так її колись дід учив. Славик послушався поради.

Дію бадуна почув десь через годину. В тіло пішла така міць, якої ніколи до цього не чув, навіть у найкращі часи молодості. Спробував підняти важку колоду, раніше не міг із місця зрушити, тепер піддалася, наче тонка жердина. Було щось неймовірне, фантастичне, не вкладалося в мозок. Став рубати дрова – сокири в руках не відчував, немов іграшкова. Пішов до озерця, по дорозі вирішив стрибнути через канаву – плигнув наче олень, чи косуля. Заміряв довгою тичкою ширину канави – здивувався, близько шести метрів, майже без розбігу. До цього й у сні на таке не спромігся б. Щоб якось використати з користю дію бадуна, пішов у ліс заготовити дров на зиму для баби Сяньки, давно збирався, але все руки не доходили. Тепер за день зробив те, на що раніше мало не тиждень було потрібно. Голова йшла обертом. Полізла думка: "Це, що, виходить?.. Я допінг винайшов, ше й з натуральних речовин, ше й такий сильний, діє на протязі доби! Це ж така річ може страх, що зробити!.. Якщо її спортсменам, приміром, то всі рекорди можна побити!.. Ух ти!.. Оце так діла!".

Сіли радитися з Бабою Сянькою.

– Баб, Сянь, я оце подумав, треба поки що мовчати про нашу знахідку!.. Ви там, як комусь дуже припече на селі, то, ясна справа, допоможіть, але, щоб ніхто нічого не зрозумів, бо наробим такого галасу, що не відіб'ємся!.. Народ із розуму зійде!.. Вдуматися тільки: така чудодійна штука!.. Коли вже все-таки прийдеться, кажіть людям, що то у вас така сила в руках звідкись взялася!.. І нехай хочуть вірять, а хочуть не вірять!.. І, як комусь допоможете, беріть з них клятву, аби мовчали!

– Мабуть, ти правий!.. Не будем людей спокушати!.. Як відкриємось, то завтра тут не тільки з села всі люди будуть, а й цілого району, області, чи ше бери більше!.. Давай почекаємо, а там життя покаже, як розпорядитися!

– Знаєте, чогось мені чекати не хочеться, є в мене одна задумка, як краще всього використати наш бадун. Не будем же ми тільки для себе його тримати. Трохи оставлю вам, аби кріпилися, а залишок заберу з собою, поїду до Києва, там спробую реалізувати задумане.

Перед від'їздом В'ячеслав зайшов попрощатися з Дусею. Посидів із пів години в фельдшерському пункті, говорив щось невпопад, награно сміявся-жартував. І Дуся вела себе так само. Ніби розуміли, що можливо ніколи більше не побачаться. Затаєний смуток проглядався в очах обох. Легка печаль, неначе бриніла-висіла в повітрі, віддавала одразу й болем і чимось ледь-ледь приємним. Явно не хотілося розставатися, розривати те, що раптово виникло між ними. Однак Славик розумів Дусю – ще гірше стати на шлях брехні, коли прийдеться, хоча б на якийсь час, таїтися, на кожному кроці обманювати дружину, рідних, весь час викручуватися, вибріхуватися, придумувати різні причини й пояснення. Може це буде найправильніше, раз так

сталось між ними: залишитися в чистих ліричних відносинах, жити спогадами й уявою, спілкуватись духовно й безмовно на відстані, носити в собі те прекрасне й хороше, що відчували, що зародилось. І не дати можливості забруднити його чимось сірим, одноманітним.

Як не дивно, Дуся, коли прощалися, сказала десь близько таке саме, про яке думав Славик. Що то, коли серця б'ються в одному ритмі, коли захоплення переросло в душевну близькість!..

Біля порога обійнялися, проте, лиш на маленьку хвилю, немов боялись піддатися своїм затамованим бажанням. Терпіння й розум перемогли пристрасть, натомість залишилось щось більше...

Київ зустрів В'ячеслава спекою. Перехожі перебігали тротуарами від тіні до тіні, листя на деревах застигло-поникло в чеканні вечірньої прохолоди. Зазвичай в такі жаркі дні пляжники на Дніпрі не вилізають із води, виставляючи вряди годи мокрі голови в жертву нещадному сонцю.

В трамваї пахло розпеченим залізом.

У квартирі – нікого. Віка десь подалася. В'ячеслав спершу подумав, що може поїхала на море. Літо без моря – не для дружини. Коли одного разу помішала хвороба, Віка кілька років споминала той прикрий випадок, як пропало літо. Однак походивши по кімнатах, зрозумів: жінка нещодавно була вдома. Политі вазони, свіжа кавова гуща в чашці – мабуть, в подружках. Де ще їй бути?

Після села, в квартирі незвично, ніби не своя. Душно, тісно, немає простору, не видно неба, не обвіває вітер, не чути пташок. Добре, хоча б кондиціонер працює у вітальні – вуличної спеки не відчувається. В'ячеслав влігся на диван перед телевизором і скоро заснув – дорога далася взнаки, наче й не робив нічого, а втомився більше ніж на косовиці.

Пробудився від руки, що куйовдила волосся. Віка... Рідний запах тіла, очі – приязню, посміх – радістю зустрічі. Близько-лагідно... Потягнувся-розімлів... Своє... Таке звичне, таке, яке стільки років вділяло втіху, милість, ніжність. Своє... Задихнулися в обіймах... Немовби в перший раз. Що то довга розлука!.. Правду люди кажуть, що інколи вона на користь іде.

Однак на другий день все ввійшло в звичну колію. Віка, відійшовши від гарячих обіймів чоловіка, засипала його питаннями.

– Ти куди подівся, куди повіявся з дому так надовго, ти чого, Славцю, не дзвонив?.. Забув, що жінку маєш?..

– Я ж тобі казав, що на село збираюся, і з дороги дзвонив, попередив, що надовго... Забула?.. І хіба не знаєш, що на хуторі мобілка не ловить?

– Не дури мене!.. На хуторі може й не ловить, а в селі точно бере. Шо?.. Ліниво було до села дійти?.. Чи може щось мішало?.. Може найшов там собі таку забаву, що й про жінку не хотів згадувати?.. Ану кажи!.. Зізнавайся!

– Головна моя забава там – ліс і озеро, а ще баба Сянька. Ми там з нею таке закрутили...

Розманіжений В'ячеслав мало не видав свою таємницю, проте, вчасно згадав про обіцянку нікому не розповідати за чудодійний винахід – зупинився. Відбився-віджартувався. Аби змінити тему, сам пішов у наступ.

- Краще ти мені скажи: як без чоловіка жила?.. Мабуть, завела когось, щоб не скучати?.. З подружками, напевно, добряче погуляли, я ж їх знаю, мов бороду свою, люблять гульнути, чоловічка недоглянутого підчепити – "мужчинку стоящого" – як вони полюбляють казати... Брешу?

- Не нападай, Славка, не бодайся так відразу, з порогу, як молодий бичок, бо ше рожки виростуть!.. Ти ж не хочеш цього?.. Ні?.. Ну то стримуйся, й не атакуй так, ніби футболіст!.. Ніде я, і ні з ким!.. І не треба на моїх подружайок всяко, не заслужили!.. Може колись і гуляли, та минулося!.. У нас зараз тільки й втіхи: кава, телефон, і язиком поплескати. Шо, не знаєш хіба?..

- Знаю... Зрозуміло, що викручуєшся... Кава ніяк не мішає... Але про неї – згоден, ти на цьому тільки й їдеш!.. Мов наркоманка!

Віка наче схопила рятівний круг – перекинулася на свої втіхи.

- Хіба тільки я одна?.. Без кави й телефона сучасна жінка й дня не живе. З цим встає, з цим лягає, з ними їсть, з ними спить. Жінки-поетеси про каву ледь не в кожному вірші згадують. Які ше чоловіки?.. Знайдено вам підходящу заміну!.. О, ледь не забула!.. Ше ж і кішечки-коти... З ними краще ніж із чоловіками. І приголубити можна, пестити не відриваючись, і слухняні вони – куди вам братися, що скажеш їм – те роблять!.. Ідеальні супутники – не сварять, не сперечаються, не роблять зауважень... Нагодуй і радуйся!

- Як же ш ти ловко зіскочила з теми?.. Цілу лекцію мені тут... Але то зовсім непогано, що ти чоловіку таку гарну заміну знайшла. Зовсім непогано!.. Знать без мене не пропадеш, можу знову податися на село!

- Якщо тобі там краще – то вольному воля!.. Хто тримає?

В'ячеслав на село їхати не збирався. В голові тримав інші плани. Задумав знайти когось із спортсменів, аби запропонувати скористатися бадунном, допомогти світовий рекорд поставити, чи золоті медалі виграти для рідної країни. Час від часу його спокушало бажання продати чудодійний засіб, заробити на ньому добрячі гроші. Тоді повіз би Віку на дорогий курорт, потішив би, може таке сприяло б гарним постійним стосункам між ними, а не так щоб на один вечір, після довгого розставання. А то – машину купив би, не їздив би тоді маршрутками й трамваями. Віка точно б поважати більше стала. Вірив, що бадун коштує дорого, однак, пересилив бажання збагатитися, дав же собі слово направити силу чудодійного засобу на щось корисне для суспільства.

Пройшов тиждень-другий. У В'ячеслава трохи наладилось із дружиною. Гострих тем більше не піднімали, сильно не сперечалися. Аби мати спільну мову із спільним інтересом, говорили якимось про біатлон. Хоч він і закінчився давно, але цікавість до нього не пропала. Віка розповідала про останні зимові старты, про переможців, рейтинги, про останні досягнення та поразки. На жаль, наші знову цьогогоріч здобутками похвалитися не могли.

- Стій!.. А як же ота молода дівчинка, яка подавала такі надії, на яку так ставив наш тренерський штаб, обіцяли з неї зірку зробити?.. Шо?.. Нічого не вийшло?.. Одні слова?

- Ти про Настю Степанько?.. Розчарувала!.. Стріляє класно - справжній снайпер, та бігти не може зовсім, відстріляється вдало й плентається позаду всіх. Геть у ногах слабенька - сили немає. Якби бігла нормально - з подіуму не сходила б!.. А так... Жалко дивитися!.. Інтерв'ю дає кореспондентам - плаче, мов школярка: "...у мене на підйомі дух забило, стараюсь-стараюсь, а лижі не біжать, а тут ще й вітер в лице... не виходить, нічого не виходить...". А ці журналісти раді старатися - бачать же, що дівчина в розпачі, так ні - сунуться, не зважають на сльози, а потім роблять із неї цапа-відбувайла. Бачите, вона тренується не з командою, а індивідуально, з батьком, який у неї за тренера!.. Нібито це щось міняє, нібито інші в команді тільки те й роблять, що медалі заробляють. Несправедливо, я тобі скажу!

- Ти до цього часу віриш у справедливість в спорті?.. Людино добра!.. Скільки тобі торочити?.. Спорт повністю тримається на допінгу! Хто має кращі препарати, той краще біжить, стрибає, кидає, штовхає!.. Ти подивись, що відбувається: весь час когось із спортсменів ловлять на застосуванні допінгу, проте, здебільшого представників небагатих країн, які не мають доступу до передової фармацевтики. З багатих країн - значно рідше. Але візьмімо таке: наша біатлоністка, ти знаєш про кого мова, недавно попалася на вживанні стимулюючих засобів. Пам'ятаєш?.. Але чомусь вона не випередила лідерів... Як це?.. З допінгом - і не випередила?.. Значить - це не допінг!.. Або правильніше: хоча й вживала стимулятори, та вони значно гірші ніж у спортсменів-лідерів!.. Ну згодись: ніяк не може біатлоністка без допінгу обігнати ту, що з допінгом!.. Ніяк!.. Або - це зовсім не допінг!.. Третього бути не може!

- Тебе послухати - то хоч більше телевизор не вмикай!.. Не вірю!.. Не вірю, хоч застрель мене!.. Чого ти вчепився за той свій допінг?

- Не мій він, але може бути мій!

- Несеш, що попало!.. Не хочу чути!

- Ні, ти послухай!.. Послухай!.. Пам'ятаєш, в минулому сезоні французенка Саймон відстрілялася за сімнадцять секунд - всі були шоковані, ніхто й близько такого результату не показував. Та чогось вона більше повторити такого не може! А норвежець - Юрдаль?.. Менше ніж за тринадцять секунд!.. Це фантастика!.. Як таке відбулося, завдяки чому?.. Не знаєш?.. То я скажу... Вони на сильних стимуляторах ішли, зовсім не задихались від бігу, на стрільбі стояли й лежали - навіть груди не здіймалися!.. А це - головне!.. Якщо прискорене дихання не мішає - кожен з них вдало відстріляється, як не як - снайпери, день і ніч тренуються. От і вся відповідь!

- А я не вірю!.. Сказала: не вірю!.. Можеш хоч сто раз своє нести, все одно не повірю!

- Підожди!.. Може ще й повіриш!.. Невіра - ти моя!

Віка - фанатка біатлону, вона знає про біатлон і біатлоністів геть усе: хто коли яких досягнень добився, хто з ким дружить-товаришує, хто з ким у близьких стосунках, які у

них сім'ї, де живуть, що люблять. В соціальних мережах Віка присутня у всіх групах, де тусуються такі ж пристрасні прихильники, як і вона.

В'ячеслав рішив цим скористатися.

- Віка, скажи-но мені: де мешкає Настя Степанько, де її дома, де батьки?

- Ти після села вирішив молодими дівчатами цікавитися?.. Свіже повітря, рідні простори так на користь пішли?

- От, просто відповісти не можеш, треба обов'язково поприколюватися?.. Ніби тобі важко сказати!.. Може я хочу як ти - стати справжнім фаном біатлону, от почну з Насі, буду тепер слідкувати за її успіхами?.. Таке прокотить?

- Шось не дуже віриться... Але, якщо справді, то можеш переглянути у мене на телефоні Настіну сторінку - там такі фотки класні - не відірвешся: і в купальниках, і в вечірніх сукнях, і в шортах та спортивному одязі... Якраз для чоловіків!

- Добре, я це все сам знайду та якось роздивлюся, коли тебе вдома не буде, щоб не мішала, а зараз підкажи її адресу. А раптом вона моя землячка - тоді в мене стимулу додається, аби за неї вболівати.

Віка з адресою не забарилася. Батьки Насі Степанько мешкали на кордоні Хмельницької й Тернопільської області.

В'ячеслав зібрався в дорогу. Дружині сказав, що поїде у справах ненадовго, може роботу вдасться підшукати. З грошима не заморочувався - мав деякі заощадження, накопичені від раніше отримуваної непоганої зарплати, та ще й баба Сянька підкинула, коли від'їжджав із хутору. Сказала, що давно відкладала, все збиралася внуку в подарунок віддати. Славик пробував відмовлятися, не хотів брати, але баба настояла, заявила, що відмова її образить, що гроші пропадуть, бо вона не знає куди їх дівати, живе скромно - половини пенсії не витрачає на життєві потреби. Прийшлось взяти, подумав: на щось добре спрямує.

Село Криниці розкинулося в живописному місці поблизу річки Збруч. Колись тут проходив кордон між Польщею та СРСР. В радянські часи люди пробували переходити річку, щоб втекти з клятої совдепії, а вишколені радянськими замполітами прикордонники ловили й стріляли цих своїх людей, вважали, що роблять гарне діло, що спасають країну від ворожих елементів.

Тепер тут курорт. Цілюща вода. Санаторії, готелі, бази відпочинку, шикарні котеджі. Кожен стрічний - не місцевий. Немає в кого спитати, де Степаньки живуть. Поки не трапився підтоптаний дядько з кошиком у руках - цей явно мав усе знати. На привітання відповів, але запитань не діждався, випередив В'ячеслава, прийняв, напевно, за відпочивальника, який приїхав воду пити:

- Ви за водичком?.. То тако прямо й прямо, а там побачите, туди багацько людей суне!..

- Дякую вельми!.. Але мене б до Степаньків направити, справу до них маю! - відповів В'ячеслав, відмітивши про себе те дивне місце: "за водичком".

- А-а!.. То вони теперечки в селі не живуть, а там біля монастиря, хата нова двоповерхова, з жовтої цегли. Не промахнетесь - вона одна така!.. Може то ви той, як

його... кориспудент?.. До їх часто ваші тепер...

- Та ні... Я з іншого питання... Піду, вибачайте!

Двоповерховий будинок із жовтої цегли дійсно був такий один, здалеку кидався в очі. На воротах замість електричного дзвінка - калатало. Бем-бем!.. Не тільки на другому поверсі, всім сусідам чути. Сусідка й вийшла, повідомила, що в тому, який із жовтої цегли, нікого вдома немає. Господиня буде пізно ввечері, а господар разом із дочкою десь за кордоном, на зборах, лише зрідка сюди приїжджають. В'ячеслав затримався біля сусідки. Та, якраз була не проти поговорити, показати свою обізнаність щодо зіркової сім'ї, захотіла похвалитися причетністю до їхньої популярності. Після довгої розмови, яка принесла В'ячеславу добру порцію необхідної інформації, сусідка повідомила, що здає кімнати відпочиваючим, запропонувала поселитися. Це була певна удача, до визначеної цілі стало зовсім близько.

Зранку мав можливість поговорити з матір'ю біатлоністки, сусідка слово замовила, добру характеристику дала. Однак нічого путнього не вийшло, старша Степанько навідріз відмовилась обговорювати будь-які справи дочки й чоловіка-тренера. Саме він заборонив, аби й найменшим словом ні з ким, щоб навіть і рот не відкривала. Табу! Суворі заборони! В'ячеслав не зміг навіть приступити до викладення ідеї, хоча б натякнути якимсь чином. Співрозмовниця відразу ж перебила й розвернулася в бік дому. Ніяких балачок! Табу!..

"Оце так халепа!" - подумав В'ячеслав. "І як тепер бути?.. Як вийти на Настю, чи її батька?.. Може кинути затію й поїхати, раз нічого не виходить, або якогось іншого спортсмена пошукати?.. Хіба він один?..". Став неначе на незнайомому роздоріжжі - куди йти не знати, який шлях вибрати - не вгадати. Хотілося й задумане звершити, але й на глуху стінку лізти не виходило. Вчасно згадав одну з улюблених приказок баби Сяньки: "Взявся - неси, не можеш - проси людей, щоб пособили!". Прикинув у мислі: "Рано здаватися - ще ж нічого толком не починав!.. Треба тут залишитися на днів десять, з людьми познайомитися, а там - життя покаже!".

За два дні В'ячеслав обходив-оглянув всі цікаві місця на курорті: печеру відлюдника, заповідник "Медобори", навколишній ліс, річку, ставок, невеличкий рукотворний водопад, залишки старовинного монастиря. Заглянув на розвідку до санаторіїв, малих готельчиків. В одному з таких готельчиків шукали на тимчасову роботу сторожа, який би одночасно виконував роботу кочегара й адміністратора та ще чогось всякого, яке буде вкрай потрібне - ледь не за господаря бути. Чисто, охайно, затишно - чого б не згодитися. В'ячеслав навіть додому дружині подзвонив, що найшов тимчасову роботу, то трохи затримається, аби грошенят якихось заробити.

На ловця і звір біжить. В'ячеслав розповів дружині господаря готелю, що має нагальну справу до старшого Степанька, який тренером у своєї відомої дочки. Отримав гарну пораду. Жінка порекомендувала звернутися до місцевого вчителя фізкультури, який товаришує зі Степаньком, може допомогти з ним зв'язатися. В'ячеслав так і зробив, як йому порадили. Вчитель виявився людиною комунікабельною, з задоволенням прийняв запрошення випити пива на літньому майданчику біля ставка.

Інтерес обох чоловіків до спорту, та особливо біатлону, дав можливість для доброго спілкування. Відчувши, що контакт наладився, що невелике захмеління цьому сприяє, В'ячеслав виклав із чим прийшов, однак, аби не насторожити співбесідника, навіть словом не обмовився про бадун. Ще в дорозі придумав: видаватиме свій винахід так, начебто це буде дія психологічного впливу та незначного масажу, який сам робитиме. Не кажучи, що під час сеансу непомітно втре пацієнту-спортсмену мазь бадуна.

- Розумієте, - почав розповідь В'ячеслав, - тут таке діло в мене... Розробив я спеціальну методику, яка дає можливість дуже сильно покращити фізичні можливості людини. Для спортсмена - знахідка, замінить найкращий стимулятор. І головне - жодні тести не показуватимуть наявності допінгу. Все - чисто! Ніяких тобі заборонених препаратів.

- Шарлатанством займаєтесь?.. Хто в таке повірить?.. А ніби ж серйозний чоловік, так гарно сиділи тут з вами, а ви...

- От давайте на цьому зупинимось!.. Маю на увазі - що бачите в мені серйозну людину... Хіба хоч трохи схожий я на шарлатана?.. Можу розповісти про себе все, всю біографію, дам змогу зв'язатися з моїми друзями, які підтвердять, що я порядна людина. Але найкраще - готовий доказати свої можливості на ділі, на конкретній людині, краще спортсменові. І тоді ви все побачите своїми очима, гарантую, що відпадуть будь-які сумніви, зможете переконатись в надзвичайній ефективності мого методу. Не спішіть мене відштовхувати, не змарнуйте такий шанс!

Запальний щирий тон В'ячеслава похитнув сумніви фізкультурника. Недовіра в нього ще залишилась, але з'явилося бажання випробувати запропонований метод. Якщо так сильно чоловік наполягає, якщо він не просить ніякої плати чи чогось взамін, то чого б не зважитись.

- Скоро новий навчальний рік почнеться, школярі до школи прийдуть, а там намічаються щорічні районні змагання серед учнів. Виберу когось із старшокласників - проекспериментуємо! Я б не згодився, але якщо не потрібно нічого вживати, а лише масаж і психологічний вплив - то так тому й бути, візьму на себе відповідальність. Надіюсь - це не пов'язано з якимсь гіпнозом, із негативним впливом на психіку?

- Та ви самі пересвідчитесь - всього лиш невеличка настанова для самоутвердження - і не більше.

Прийшлося В'ячеславу ждати, коли почнуться змагання. Добре, що робота в готелі продовжувалась, мав чим зайнятися. За роботою й чекати легше.

Нарешті прийшла пора першого застосування бадуна на спортсменові. Фізрук привів у готель рослого хлопця-десятикласника. В готелі була можливість усамітнитися, В'ячеслав мав тут свою невеличку кімнатку. Він не міг побороти хвилювання. Ану, як не вийде, як не подіє, або стане хлопчині погано. Навіть подумати про таке - страшно.

Спочатку руки тряслися й мова запліталася, ледве вговтав себе. Не знав, як почати розмову з хлопцем, хоча зарання підготував текст і вивчив його напам'ять. З якогось фільму трохи почерпнув, де психолог вселяв своєму пацієнту, що він усе зможе, що

йому все під силу, що він може бути найкращим і найудачливішим.

Вдалося непомітно від вчителя фізкультури мазнути школяреві по нозі, заздалегідь підготовленою маззю, добра краплина якої лежала під рукою непомітна на шматочку скла, а потім довго розтирати обидві ноги, примовляючи свої заклинання. Схоже було на якесь шаманство. Хлопець виявився по-дорослому чи то скептиком, чи то насмішником, лежав на животі й хіхікав від чутих слів і лоскітного торкання його ніг.

Після змагань вчитель прибіг до готелю з таким виглядом, наче тільки що знайшов на дорозі повну сумку грошей.

- Працює!.. Спрацювало!.. Я в шоці!.. Це - фантастика!.. Я не знаю, як таке можливо, не вірю тому, що бачив... Але - працює!.. Це - працює!.. В'ячеславе Олеговичу, ви самі не знаєте, що винайшли!.. Мій хлопчик відразу на перший розряд пробіг, каже міг би набагато краще, але виконав мою вказівку: якщо дійсно попре, то сильно не відривайся, аби не було питань. Я не знаю, що казати, не знаю, як реагувати, але про ваш винахід потрібно негайно повідомити кудись! Це ж такі можливості!

- Спокійно-спокійно!.. Не все так просто... У мене дуже вузькі можливості, енергії вистачить тільки на одну людину! На жаль!.. Як це не прикро!

В'ячеслав заговорив про енергію, тому що не міг признатися: не енергії обмаль, а чудодійної мазі.

- Знаєте, я давно все продумав, - продовжував В'ячеслав, - хочу попрацювати з вашою землячкою - Настею Степанько. От чогось мій вибір впав саме на неї, не знаю чого, мабуть, так зірки зійшлися, як каже моя жінка. Вона, до речі, велика шанувальниця біатлону. Цілком ймовірно, що нашттовхнула мене на вибір цього виду спорту, а потім я вже обрав Настю. Якимось так...

- Виходить, потрібно зв'язуватися зі старшим Степаньком - із Тарасом Васильовичем?.. Так?.. Це що?.. Ви для цього на мене вийшли?

- Чесно признаюся - так!

- Чого ж відразу правди не сказали?

- А ви б повірили відразу?

- Мабуть, що ні, мушу згодитися з вами... Трошки якимось неправильно вийшло, але якщо дійсно бажаєте допомогти Насті, то... Одним словом - я вас зрозумів!.. Невідкладно зв'яжуся з Тарасом Степаньком, і спробую вговорити зустрітися з вами. Нелегко буде, добре знаю, але кому-кому, а мені він відмовити не зможе. Ми з ним ще з першого класу товаришуємо, коли приїжджає зі своїх закордонів, завжди провідує.

В'ячеслав не забував про бабу Сяньку. Часто телефонував поштарці, цікавився бабиним здоров'ям, передавав привіти. Одного разу зателефонував Дусі під тим же приводом, - поцікавитися здоров'ям баби Сяньки, а насправді аби почути Дусин голос. Недавно чітко зрозумів, що Дуся тепер стала йому не чужою, весь час займала його мислі, згадувалась постійно, немов трималась поруч. Ніколи не думав, що пустить у серце другу жінку, адже свою Віку теж цинив, теж дорожив нею, ніколи не допускав думки, що може розстатися з нею. Віка була на все життя - подругою й дружиною, незважаючи на невеличкі негаразди в їхніх стосунках.

Дуся відповіла привітно, з неприхованою радістю, неначе чекала на дзвінок. Говорила якось так хороше й лагідно, наче обіймала. На відстані вона була розкутішою, мабуть, не лякалась тепер спокуси, не вважала, що порушує якісь правила. Довго балакали про все, згадували, як ходили разом до лісу, як зустрічалися в неї на роботі. Ця розмова була проявом обоюдної симпатії. Славик не скоро спохватився розпитати про бабу Сяньку. Коли ж завів про неї мову, здивувався Дусиній оповідці:

- Баба Сянька?.. Чудо!.. Прийшла недавно до мене своїми ногами, я ледь не впала від такого, скільки живу й працюю фельдшером нічого подібного не чула й не бачила! Шоб немічна, майже столітня бабця, яка далі своєї хати давно не показується, раптом стала ходити, мовби тридцять років скинула! Це щось неймовірне! Носяться чутки, що то їй так смалець із бобра допоміг. До Андрія Гавтишукового народ валом валить - дай і дай їм того чудодійного смальцю, а Андрій лише руками розводить, каже було на куций хвіст, та тепер і краплини не залилося. Дехто метнувся бобрів ловити, та чогось із них спасенний смалець не виходить - може якісь бобри не такі, а може Андрій із якогось іншого звіра того жиру заготовив. Хто його втямить?.. Але твоя баба Сянька ходить - всім літнім людям на заздрість. В багатьох на старість ноги перестають служити, але шоб, наче новими ставали...

- А я так скажу, - мовив В'ячеслав на почуте, - заслужила моя баба!.. В трудах праведних весь свій вік жила, дідів-прадівів шанувала, їхні поради-настанови берегла, а останні двадцять років була до хати прив'язана, нікуди вийти не могла, то тепер нехай хоч наостанок життя все довколишнє побачить, те, що з дитинства знала. Я дуже радий за неї!

Чекати на Тараса Степанька треба було кілька тижнів. Домовились, що зустрінуться в Києві, оскільки Степанькові потрібно щось владнати в федерації біатлону, то буде в столиці три-чотири дні. Якраз зможе знайти час для зустрічі. Тепер В'ячеслава ніщо не тримало, тож розрахувався зі своєю тимчасовою роботою, попрощався з учителем фізкультури й вирушив додому.

Київ зустрів першим осіннім холодом і поживклими каштанами. Гладенькі лискучі їхні плоди падали з веселим лускотом під ноги, розліталися тротуарами. Перехожі старалися не наступати на них, ходили нерівно, обминаючи, мовби боялись наступити на щось живе. Діти футболили їх ногами, збирали в кишені, тримали в руках, напихали школярські ранці, радіючи подарунку природи. Навіть літні люди не соромилися нахилитися за кругленькими ознаками київської осені. Каштани несли радість.

В'ячеслав теж підняв двійко каштанів, ніс їх у жмені, й аж до дверей квартири крутив-забавлявся, відчуваючи приємний дотик на своїй шкірі. З порогу гукнув легко іронічно:

- Жінко моя люба! Жінко моя мила! Я приїхав!.. Подарунок тобі привіз, виходь зустрічай!

Віка вийшла назустріч. Обняла, поцілувала, показала, що рада, проте, не втрималася, аби кольнути. Так вже в них було заведено, без жартів-підколок ніколи не жили.

- Де це тебе носило блудний чоловіче? Коли вже дома будеш триматися? Чи може любаску собі завів, знайшов мені заміну? Ану глянь в очі!

В'ячеслав прямо в очі жінці не глянув. Швидко зметикував, як відвернути її увагу, як позбавитися дошкульного розпитування.

- Заплющ очі! Протягни руку й тримай подарунок! Очей не відкривай - вгадує!

Поклав дружині в розкриту долоню каштани, згорнув її руку в жменю й затиснув зверху своїми долонями.

Віка від несподіванки вигукнула:

- Ой, які гладенькі! Приємні-прохолодні... Каштани!.. Гарний подарунок, ніколи не думала, що ти ще на таке здатен!.. Дякую!.. Бачиш, як мало жінці треба!..

У подружжя знову була медова ніч. Знову невелика розлука пішла на користь.

Через десяток днів В'ячеслав проклав шлях до шведського Естерсунда. Тараса Степанька вдалося вмовити швидко, чоловік виявився легким на експерименти. Якщо нічого вживати не потрібно, якщо немає ризику порушити антидопінгові правила, то чого ж і не спробувати. Тим більше, що давній товариш рекомендує, якому звик вірити, мов собі.

Тепер залишилося вмовити Настю. Аби замаскувати свій справжній намір і справжній спосіб впливу на спортсменку, В'ячеслав переконав Тараса Степанька, що йому потрібно з дівчиною познайомитися поближче, викликати довіру до себе, нехай відчує, що до неї з добром, з відкритою душею. Однак разом з тим не хотілося, аби їх бачили разом, аби не зв'язали потім її успіхи з незнайомцем, який не знати звідки взявся, не запідозрили в чомусь неладному. Вирішили, що для цього найкраще підійдуть вечірні зустрічі та прогулянки. В'ячеслав здійснюватиме неподалік окремий готель, як турист-уболівальник, фанат біатлону, а Тарас буде приїжджати ввечері до нього з дочкою, наче в гості. Тренуватися Настя почне окремо від команди, тоді можна буде пояснити, що саме спеціальна індивідуальна підготовка принесла бажані результати.

Про себе, В'ячеслав постійно обдумував свій план, постійно вдосконалював його. "Маю все робити, аби ніхто не запідозрив, що буду застосовувати стимулятор, інакше скандалу не обійтися, підставляю обох Степаньків так, що ніколи не відмиються. Треба остерігатися, щоб ніхто нічого не помітив, особливо Тарас із Настею. Хто його знає яка буде в них реакція?.. Потрібно налаштувати дівчину до себе, мабуть, добре було б пофліртувати трохи, аби ще більше відволікти її увагу, аби не помітила, що їй втирають мазь. Втирати буду під коліно, Настя має лежати при цьому на животі, так найменше шансів хоч щось побачити...".

Настя Степанько знайшла спільну мову з В'ячеславом із першої миті знайомства. Дотепна, жартівлива, приємна в спілкуванні дівчина відразу сподобалась. Проте в чудодійні властивості якогось психологічного впливу не вірила. Просто не могла відмовити батькові.

- Не знаю, що ви там із моїм татом задумали, але старання ваші марні. Ніяка психологія не допоможе. Я вже для себе визначилась: пробіжу цей сезон, і покину,

однаково вище себе не стрибну. Напевно, мій час пройшов, треба життя налаштувати, особисте і робоче. Я ж крім біатлону до цього нічого не бачила, ні з ким ще не зустрічалася, професії якоїсь не придбала. Може на тренерську роботу зачеплюся, а як не повезе, буду шукати собі нове заняття.

- Не спіши!.. Давай все таки попрацюємо разом. Шо тобі втрачати?.. Я ж не з вулиці прийшов, твоєму батькові мене рекомендував ваш шкільний фізрук. Він перевірів мій метод. Це тебе може переконати?

- Згодна, переконує трохи... Якби не це, то я б і говорити не схотіла. Але ви мені спочатку поясніть в чому суть, як це у вас буде виходити, на який результат маю сподіватися, на що розраховувати?

- На найвищу сходинку - золоті нагороди, навіть не сумнівайся!

- Ви взагалі розумієте про що кажете? Я зараз десь сімдесята в рейтингу, на основні забіги вже не ставлять, хіба коли замінити когось треба.

- Але ж в минулому сезоні ти в двадцятку тричі потрапляла. Шо?.. Зовсім втратила в себе віру?

- Прикро, та виходить, що так. От як повірити в себе, коли й тренери вже на мене забили, навіть тато не бачить перспективи. А журналюги?.. Знаєте, як дістають?.. Прибіжиш на фініш вся вимотана-змучена-безсила, руки-ноги відмовляють, дихання спинити не має сили, а тобі прямо в лице мікрофон: скажи і скажи чому сьогодні гонка не вдалася, коли нарешті будеш результати давати. А які в нас можуть бути результати? Хіба не зрозуміло? В лідерів є те, чого в нас ніколи не буде.

- Допінг, хочеш сказати?

- Я вам, В'ячеславе Олеговичу, такого не говорила, хоч ви ніби й з татом заприятелювали, та все одно - спортсменам про таке і в сні не можна згадувати, відразу вовчий білет випишуть.

- Вважай, що не говорила, але повір: я все знаю. І з батьком твоїм про це говорив, і сам я давно за біатлоністами спостерігаю, правда, по телевізору, та, як добре придивитися, як ще й поцікавитися тим, що пишуть, можна до правильного висновку дійти. Всі високі результати на фармацевтиці тримаються.

- Я мовчу!

- Мовчи, якщо так треба!.. Але мені потрібно з тобою так порозумітися, щоб ти впевнилась у моїх можливостях, без всякого сумніву. Розумієш?.. От може розповіси, чому в тебе хлопця до цього часу не було.

- Шо там розповідати... Не було - і все!.. Я день і ніч тільки те й роблю, що стріляю й біжу, вже багато років. Які тут хлопці?.. Лижі й гвинтівка замість них.

- Є ж пари зі спортсменів. Он скільки хлопців-біатлоністів - наших і чужих. В соціальних мережах часто трапляються фото, де ваші з вашими... Сходяться... Чому в тебе не так?.. Шо?.. Немає симпатій?

- Чого ж?.. Є... Мені один француз дуже подобається, але він із такою моделлю крутить, що мені, з моєю зовнішністю, й наближатися не варто.

- Нормальна в тебе зовнішність!.. Я б на тебе запав, якби був молодший.

- Якби в роті гриби росли, то в ліс не ходили б!.. Знаєте?

- Які ще гриби?.. А хочеш?.. Я буду твоїм кавалером... Квіти буду приносити, компліменти говорити, листи гарні писати...

- В дзеркало давно дивилися?.. Ви вдвічі старший мене, а в кавалери набиваєтеся. Слухайте... А може ви для цього?.. Оце все...

- Ха!.. Бач, як підловила!.. Прямо в десяточку!.. Розслабся, Настя!.. Завтра все побачиш!.. Результат покаже!.. А з кавалером... Ну хтів із тобою в таку гру... Що поганого?.. Я межі переходити не збираюся, позаграю трохи - і все... Не можу ж я, спілкуючись із такою молодого гарною дівчиною, бути кам'яним!..

- Добре!.. Якщо це гра, то нехай так і буде!.. Побачимо... Який ви джентльмен, і чи вмієте гарно залицятися... Може мені таке в пригоді стане.

Заручившись підтримкою Тараса Степанько, В'ячеслав із Настею домовилися, що перший старт за участі В'ячеслава відбудеться в індивідуальній гонці, де найдовша дистанція та найбільше потрібно стріляти по мішенях. Настя завжди була непоганим стрільком, однак, відстрілявшись вдало на рубежі, втрачала позиції бігом, пропускала вперед тих, хто погано відстрілявся й проходив штрафні кола. Тепер мало бути все інакше.

За кілька годин до початку гонки В'ячеслав усамітнівся з Настею в номері свого готелю. Вивчений напам'ять текст лився з вуст чоловіка легко й невимушено, мабуть, діалогу знаки те, що став відчувати симпатію до дівчини. "Ти зможеш, Настя, точно зможеш, сьогодні будеш першою, в тебе мало не втричі збільшиться сили, станеш такою сильною, якою ніколи не була. Ти зумієш впевнено стріляти, бо зовсім не будеш задиханою, руки не тремтітимуть, нічого не мішатиме твоїй вдалій стрільбі. Відстріляєшся - жени до нового рубежу, але сильно не відривайся від суперниць, не показуй свої можливості... А ще... Ти гарна, Настю, дуже гарна!.. Може не кожен може помітити твою красу, а от я бачу. Ти молода, гарна по-своєму, в тебе таке чисте, приємне, шовкове тіло, що можна тільки позаздрити тому, хто буде ним володіти... Ти гарна, Настю!...".

Зробивши непомітно потрібну маніпуляцію, В'ячеслав якийсь час продовжував легенько гладити ноги дівчині, під руками вчував її молоде, тонке, притягуюче до себе й аж сліпуче тіло. Місце під коліном було найбільш приємним для рук, найбільш ніжним. Торкання до нього приносило невимовне задоволення. Хотілося продовжувати цей вдаваний масаж безкінечно.

Настя спочатку лежала мовчки, проте, згодом від лагідних чоловічих доторків зашарілася, почервоніла, наче присоромилася трохи, по тілу пройшло незрозуміле їй тепло. Не втерпіла далі мовчати:

- Що це ви робите зі мною, В'ячеславе Олеговичу?.. То зовсім не масаж... Чуєте?.. В'яче...

На більше не спромоглася...

Обоє вчасно спохватилися, боячись дивитися в очі одне одному. Настя прожогом кинулась із готелю.

В'ячеслав на лижний стадіон не пішов, рішив дивитися гонку по телевізору, проте, не зміг стримати нервового напруження, пішов на цілий день гуляти незнайомими горами, безлюдними стежками. Повернувся затемна. В холі готелю на нього налетіли Тарас із Настею. Забули про всі перестороги не світитися разом. Їхні емоції були такими бурхливими, шаленими, що здавалося зметуть все на своєму шляху. В'ячеслав очутився в таких сильних обіймах, аж кісткам стало тісно в тілі, Настя обсипала його такими палкими поцілунками, що ледь не стало млосно. Захвату Степаньків не було меж. Настя не стримувалась:

- Вийшло!.. Вийшло!.. Я була на подіумі! Золото!.. В'ячеславе Олеговичу, у нас - золото! Я була першою, випредила всіх!.. Золото!.. Це неперевершено, В'ячеславе Олеговичу!.. Ви навіть не уявляєте, як я вам вдячна!.. Все, як ви казали: я таку силу відчула, що могла б ще зо два рази пройти дистанцію. Я не йшла - летіла, так легко мені ще ніколи не було!..

Перемогою хотілося смакувати, не зупинятися, переживати миті удачі ще і ще. В готельному номері передивилися запис гонки. Найкращий фільм не приніс би трійці глядачів такого задоволення, як цей перегляд. Степаньки не переставали обійматися між собою та з В'ячеславом Олеговичем. Радість не хотіла сидіти тихенько, рвалася з грудей на волю, штовхала до галасливих проявів, хотілося говорити й говорити про перемогу, вертатися до дрібниць, аналізувати, звертати увагу до кожної найменшої миті гонки. Тільки далеко за північ емоції стали спадати, втома стала брати верх.

Прощаючись, В'ячеслав відвів убік Тараса.

- Ви бачили, Тарасе Васильовичу, що французенка з норвежкою недалеко відстали?.. Уявляєте, які вони приймають стимулятори, якщо наша Настя бігла майже в три сили?.. І замітьте: роблять вони так на протязі всього сезону. З моїм методом вдасться протриматися хіба ще на кілька десятків забігів - не більше, а лідери-суперниці не зупиняться. Це ж уже не перший раз так. Час від часу когось ловлять на вживанні допінгу, але, зважте - не лідерів, а середнячків чи аутсайдерів, які, вживаючи стимулятори, все одно чомусь не можуть опередити тих, хто в першій десятці. Це значить, що перші, які, зазвичай, з багатих країн, користуються такими засобами, які ще не фіксуються, яких немає в переліку заборонених. Так же виходить?.. Розумієте, про що кажу?

- Таємниці не відкрили... Ми вже з вами трохи про це розмовляли. Але більше не треба. Табу!.. Ніхто з тренерів чи спортсменів про таке говорити не буде, давайте й ми зупинимось! Краще будемо втішатися нашою перемогою, ніж їхніми заморочками. Вони своє, а ми своє. Головне, що експрес-тест на допінг ми пройшли, нічого забороненого не виявили, от нехай тепер суперники ламають голову, як нам це вдалося.

Настав час Настіного тріумфу. Подіум за подіумом, медаль за медаллю, перша серед перших, журналісти ходять слідом тінню, не відстаючи, за автографами - черги, блиски кінокамер і телефонів ріжуть очі, рекламодавці пропонують щедрі контракти - один краще другого. Тріумф. Купання в славі.

Настя щедро ділилася шматками цієї слави. Після нагородження піднімалась на

трибуни до глядачів, обнімалась, цілувалась, фотографувалась із ними, дарувала заздалегідь заготовлені сувеніри – прапорці, значки, іграшки. Глядачі були в шаленому захваті від такого. Щира Настина усмішка, яка постійно переходила в нестримний запальний регіт, зривала аплодисменти на трибунах. Глядачі скандували її ім'я. Багато газет, журналів, інтернет-видань обійшло її фото в обіймах двох німецьких болільників-пенсіонерів, які сяяли від щастя, одночасно цілуючи дівчину в щоки. Коли ж Настя подарувала одну зі своїх медалей шведському хлопчику-вболівальнику, симпатії до неї сягнули меж. На трибунах з'явилися Настині фан-групи, її особисту сторінку щодня стали відвідувати десятки тисяч прихильників.

Таємно зустрічатися з Настею стало майже неможливо. Тарас Степанько змушений був петляти на своєму автомобілі, аби ніхто не помітив, як він направляєтся в готель до В'ячеслава. Настя перевдягалася часто в різний одяг, який скривав її зовнішність, носила перуки, темні окуляри. Прогулятися їй із В'ячеславом Олеговичем вдавалося тільки потемки, в малолюдних місцях, використовуючи запасні виходи з готелю. А прогулянки ці ставали для них все більш і більш бажаними. Дівчині все більш і більш подобалася компанія В'ячеслава Олеговича. Його розповіді про життя, про село, про Київ, про бабу Сяньку так захоплювали Настю, що вона довго не хотіла повертатися з прогулянок. Розпитувала, цікавилась, іронізувала над чимось. Проте не наважувалась запитати про дружину, чи просто жінку: є вона чи немає, мабуть, боялася почути те, чого не хотіла. В'ячеслав теж обминав цю тему, наче соромився, наче боявся признатися в чомусь непорядному. Для нього їхні стосунки були схожими на ходіння над краєм високої будівлі: лише крок – і полетиш донизу, втрачаючи все чим жив до цього. Однак і зупинитися не міг, теж потрапив у полон до Настиної привабливості.

Найбільше затягували обох передстартові маніпуляції зі втиранням мазі під акомпанемент приємних, лагідних, заспокійливих і переконливих слів. Все, що робив тоді з Настею В'ячеслав, вводило обох у невеликий транс. Нібито невинне погладжування ніг переросло в щось таке, яке ставало більшим за будь-які інтимні стосунки. Чоловік і дівчина відчували блаженство. Кожного разу, коли В'ячеслав починав торкатися тіла під коліном, Настю обдавало невелике неконтрольоване тремтіння. Насолода була такою сильною, що здавалося, ось-ось наступить щось схоже на непритомність. Кожного разу спинитися було так важко, немов проснутися від міцного сну. Тільки присутність поряд, за дверима, старшого Степанька змушувала включати мозок, і зупинитися від майже гіпнотичного стану.

Мінялись місця змагань, країни, ландшафти. Постійні переїзди – невід'ємна частина життя спортсменів. В'ячеслав ніяк не міг звикнути до такого. Тільки налагодиться в одному місці, як уже треба його кидати й вирушати на нове. Однак зимовий сезон ішов до кінця, як і закінчувалася чудодійна мазь. Казку потрібно було завершувати. Тим більше, що Тарас Степанько почав підозрювати, що за ним слідкують якісь невідомі люди, які зовсім не схожі на вболівальників-фанатів. Схоже, конкуренти вирішили в'янути, де криються джерела успіхів Насті Степанько. Не давали спокою Тарасу і в своєму тренерському колі – ніхто не хотів вірити, що перемоги даються лише

в результаті тренерських новацій Тараса Васильовича. Один із менеджерів команди, який зазвичай відповідав за медикаментозне забезпечення спортсменів прямо спитав: "Кажі вже, Тарасе, що ви там таке їсте?". Далі так продовжуватися не могло.

Після чергової перемоги В'ячеслав, не криючись від людей, зустрівся з Настею.

- Вибачай, Настя!.. Мушу сказати: це все!.. Наша з тобою чарівна казка закінчилася!.. Я не можу більше знаходитися поряд з тобою. Дальше спробуй сама. Якщо не вийде - моя тобі настійлива порада: закінчуй, поривай із біатлоном!.. Ліпше зупинитися на вершині, аби в пам'яті вкарбувалося тільки найкраще. З цим ще довго можна жити й радіти-тішитися згадками. Все одно рано чи пізно кінець має настати. Я маю їхати додому. Признаюся тобі: вдома чекає на мене дружина, я дуже дорожу нею. З тобою ж провів одні з найкращих часів мого життя. Важко, вкрай важко, мені відриватися од тебе, ніби з частиною свого тіла повинен розстатися, та нічого не поробиш!.. Таке життя... У тебе все попереду - нове й хороше, а мені туди, куди кличе обов'язок. Хоча й не тільки він...

За якийсь час В'ячеслав сидів у поїзді, що прямував у бік дому. В купе, на столику, стояв загорнутий у спеціальний поліетиленовий пакет вазон із пролісками. Для Віки. Нещодавно говорили з нею по телефону, обіцяв їй закінчити вже всі свої справи поза Києвом, обіцяв прибити всі полички в квартирі, привезти хоча б маленьку цікавинку, аби розвеселити. Надворі ще зима, проліски будуть добрим сюрпризом-приводом, аби показатися в квартирі після тривалої відсутності, в сподіванні нових теплих стосунків. Хоча В'ячеслав почував себе порушником всіх подружніх правил, адже пустив до свого серця крім дружини ще дві жінки й не збирався їх звідти викидати. Добре було йому з ними. Любо.

Через кілька днів Віка знову гукала В'ячеславу:

- Славка, йди біатлон починається, остання гонка в сезоні! Наші цього року такі класні результати показують, без твого того допінгу, яким ти мені всі вуха...

В'ячеслав не став дивитися трансляцію. Вийшов на вулицю прогулятися. З дахів капало, горобці цвірінькали на весну, під ногами з'явилися перші маленькі калюжки. Хотілося йти та йти, вдихаючи в груди перші весняні подихи.

Ввечері дзвінок - Настя.

- Якби ви тільки знали В'ячеславе Олеговичу, як я за вами скучила, як мені вас не хватає, як хочеться хоч на долю секундочки вернутися в наше вчора... Я так скучила за вами, так...

Після довгої паузи додала:

- Як ви й рекомендували, завершила я свою спортивну кар'єру, беруть на тренерську роботу. Але знаєте, що хочу сказати, може ви ще не знаєте, не дивились по телевізору: я сьогодні знову була на п'єдесталі, правда, друге місце, але бачите, те, що ви заклали у мене, ота психологічна закладка впевненості, працює!.. Працює, В'ячеславе Олеговичу! Чуєте?..